

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 528/2011-87

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 3. júla 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť S., B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou M. a spol., s. r. o., B, v mene ktorej koná advokát JUDr. M. M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2011 doručená sťažnosť S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 528/2011-29 z 23. novembra 2011 sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Súčasne podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v postavení žalovaného účastníkom konania vedeného Okresným súdom Poprad (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 C/139/2008, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o návrhu spoločnosti E., C. (ďalej len „žalobca“), predtým spoločnosti A., s. r. o., S., na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi pohľadávku v sume 60 408 874,60 € (pôvodne žalobca žiadal zaplatenie sumy 52 756 849,73 €). Vo veci v súčasnosti koná Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“), ktorý má rozhodovať v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 99/2010, 17 Co 100/2010.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ namietal zaujatosť sudkýň krajského súdu JUDr. J. B., JUDr. G. V. a JUDr. Z. S. tvoriacich senát krajského súdu 17 Co konajúci o odvolaniach vedených pod sp. zn. 17 Co 99/2010, 17 Co 100/2010 vo veci okresného

súdu sp. zn. 20 C 139/2008. Súčasne sťažovateľ namietal aj zaujatosť všetkých ostatných sudcov krajského súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 rozhodoval o námietkach sťažovateľa opätovne potom, čo ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. januára 2011, ktorým najvyšší súd rozhodol o námietke zaujatosti sťažovateľa proti uvedeným sudkyňiam tvoriacich senát 17 Co krajského súdu, ako aj ostatným sudcom krajského súdu. Ústavný súd týmto nálezom sp. zn. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že skoršie uznesenie najvyššieho súdu (sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. januára 2011) vykazovalo znaky arbitrárnosti, a tiež z dôvodu, že najvyšší súd nerozhodol o celom návrhu sťažovateľa.

V sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 sťažovateľ uviedol rôzne okolnosti spochybňujúce objektívnu nestrannosť sudkýň krajského súdu a namietal arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Podľa názoru sťažovateľa uvedeného v sťažnosti najvyšší súd „rozhodol na podklade záverov, ktoré sú arbitrárne a zjavne neopodstatnené a zároveň nimi neboli chránené označené základné práva a slobody, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva... zlyhal v oblasti ochrany subjektívnych práv sťažovateľa (ktorý má v danom prípade aj ústavný rozmer), a to vydaním rozhodnutia... kde je extrémny nesúlad medzi právnymi závermi a skutkovým stavom, a súčasne nim boli porušené aj základné práva sťažovateľa“.

Sťažovateľ argumentuje tým, že «v napadnutom uznesení nadriadený súd uviedol, že sa opätovne zaoberal možnými procesnými pochybeniami sudcov senátu 17 Co, z ktorých bolo možné vyvodiť zaujatosť sudcov, pričom dospel k záveru, že takéto procesné pochybenia v podstate ani nemohli nastať, keďže sudkyne senátu 17 Co vo veci ani nezačali konať. Tento právny názor Najvyššieho súdu SR vychádza zo skutkových zistení, ktoré sú v zjavnom rozpore s obsahom spisu t.j. také skutočnosti, ktoré tvrdí nadriadený súd

nemožno z obsahu spisu dôvodiť). Len táto skutočnosť (sama o sebe) postačuje pre záver o tom, že napadnuté rozhodnutie je poznačené zjavnou arbitrárnosťou a svojvôľou, pričom je potrebné zdôrazniť, že Najvyšší súd SR už raz zlyhal v oblasti ochrany ústavných práv sťažovateľa a jednou z podstatných výčitiek Ústavného súdu SR bolo to, že Najvyšší súd SR rozhodol na základe neobjektívne zisteného skutkového stavu.

Nie je pravdivé skutkové zistenie Najvyššieho súdu SR, keď uvádza, že ostatné sudkyne senátu 17 Co vo veci nekonali, keďže je potrebné poukázať najmä na Úradný záznam predsedníčky senátu 17 Co zo dňa 21.09.2010 (č.l. 1788), kde je uvedené: „Vzhľadom na uvedené potvrdenie o pridelení veci zákonnému sudcovi nariaďujem obratom zaslať (vzhľadom na zachovanie rovnosti strán) obom sporovým stranám po predchádzajúcej konzultácii v senáte.“ Z uvedeného vyplýva, že minimálne na tomto procesnom úkone boli účastné aj ostatné členky senátu 17 Co, a teda nielen predsedníčka, pričom nadriadený súd sa s týmto úkonom vôbec nevysporiadal a ani ho bližšie neodôvodnil. Svoje rozhodnutie založil len na nepravdivom zistení, že „zvyšné členky senátu vo veci doposiaľ nekonali“, pričom táto ich „účasť na tomto procesnom úkone“ nebola podrobená dôslednému prieskumu nadriadeným súdom z hľadiska ich prípadného procesného pochybenia. Podobne uniklo nadriadenému súdu aj dôsledné posúdenie ďalšej „aktivity“ predsedníčky senátu 17 Co (a možno aj ostatných členov senátu 17Co) pri vykonávaní procesných úkonov; pričom konkrétne poukazujeme na nasledovné okolnosti.

V uvedenej právnej veci právny zástupca sťažovateľa dňa 13.09.2011 nahliadol do súdneho spisu, ktorý sa v tom čase nachádzal na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý ako nadriadený súd mal rozhodovať o námietke zaujatosti žalovaného v nadväznosti na Nález Ústavného súdu SR, spis. zn. III. ÚS 105/2011 zo dňa 14.06.2011, ktorým bolo zrušené Uznesenie Najvyššieho súdu SR, spis. zn. INc 2/2011 zo dňa 20.01.2011. Z uvedeného súdneho spisu právny zástupca sťažovateľa zistil skutočnosti, ktoré podľa presvedčenia sťažovateľa zakladajú zaujatosť sudcov senátu 17 Co, a to z dôvodu ich procesného postupu.

Konajúci senát Krajského súdu v Prešove (ktorý má rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa) v krátkom časovom období zasielal právnej zástupkyňi žalobcu písomné podania právneho zástupcu sťažovateľa. Konkrétne sa jedná o prípis predsedníčky senátu JUDr. J. B. zo dňa 22.09.2010 (č.l. 1782), z ktorého vyplýva, že právnej zástupkyňi žalobcu

sa zasiela vyjadrenie sťažovateľa ako aj jeho právneho zástupcu, ktoré došlo Krajskému súdu v Prešove dňa 21.09.2011. Ďalej sa jedná o prípis predsedníčky senátu JUDr. J. B. zo dňa 06.04.2011 (č.l. 1930), z ktorého vyplýva, že právnej zástupkyňi žalobcu sa zasiela vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa, ktoré došlo Krajskému súdu v Prešove dňa 04.04.2011.

Podstata nášho presvedčenia o zaujatosti však spočíva v tom, že senát odvolacieho súdu (pokiaľ sa jedná o preposielanie písomností) takto nepostupoval aj voči žalovanej strane t.j. voči sťažovateľovi. Konkrétne poukazujeme napríklad na (pomerné obsiahle) vyjadrenie právnej zástupkyne žalobcu zo dňa 25.07.2011 (doposiaľ nezažurnalizované), podanie právnej zástupkyne žalobcu zo dňa 15.08.2011 (doposiaľ nezažurnalizované), ako i jej ďalšie podania zo dňa 23.09.2010 (č.l. 1794-1796) a zo dňa 28.06.2011 (č.l. 2008-2009). Sťažovateľovi senát odvolacieho súdu preposlal len jednu písomnosť a to vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľa, a to i len na jeho výslovnú písomnú žiadosť.

Uvedené možno teda zhrnúť tak, že odvolací súd podania sťažovateľa v extrémne krátkom časovom úseku (možno povedať bezodkladne) zasielal protistrane, avšak písomnosti žalobcu neboli zasielané sťažovateľovi vôbec, a to bez toho, aby takéto konanie odvolacieho senátu sledovalo legitímny cieľ. Inými slovami povedané, nebol žiaden zákonný dôvod na uprednostňovanie žalobcu na úkor procesných práv sťažovateľa v tomto súdnom konaní. Dôsledkom takéhoto postupu došlo aj k tomu, že Najvyšší súd SR (ako súd nadriadený) rozhodol o námietke zaujatosti dňa 25.08.2011, a to bez toho, aby sa sťažovateľ mohol vyjadriť k obsahu podaní, ktoré produkovala protistrana. Vo veci je právne výstižné aj to, že sťažovateľ v konaní pred Ústavným súdom SR namietal aj to, že všeobecné súdy mu nepreposielali vyjadrenia protistrany a na základe toho mal za to, že sa jedná o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania. Inými slovami povedané, z obsahu spisu, ktorého súčasťou bol aj Nález Ústavného súdu, spis. zn. III. ÚS 105/2011, mohol odvolací senát ľahko dôvodiť, že sťažovateľ má výslovný záujem o preposielanie listín protistrany. Odvolací senát však tieto listiny zasielal len jednej z procesných strán, a to bez toho, aby takéto „uprednostňovanie“ jednej procesnej strany na úkon druhej logicky odôvodnil. Nadriadený súd objektívne nezisťoval skutkový stav a nezisťoval ani to, či na tejto „procesnej aktivite predsedníčky senátu 17 Co“ boli účastné aj ostatní členovia

senátu 17Co, a tak svoje rozhodnutie založil na takých skutkových zisteniach, ktoré nie sú objektívne, a preto jeho rozhodnutie poznačené svojvôľou a arbitrárnosťou.

Takýto postup odvolacieho súdu preto jednoznačne v súlade s teóriou zdania vyvolal v očiach sťažovateľa odôvodnenú pochybnosť o nezaujatosti (minimálne) predsedníčky senátu JUDr. J. B. A preto máme za to, že tieto okolnosti v spojení s inými okolnosťami uvádzanými sťažovateľom v predchádzajúcich námietkach zaujatosti, preukazujú dôvodnosť nami podanej námietky zaujatosti.

Nadriadený súd sám „uznáva“, že relevantné skutkové zistenie nie je možné zistiť „z obsahu spisu“, pričom opomína, že povinnosťou nadriadeného súdu bolo potrebné rozhodnúť na základe objektívne zisteného skutkového stavu veci, z čoho vyplýva, že ak mal o určitých skutkových zisteniach pochybnosti, tak nemal pri svojom rozhodovaní vychádzať len „z obsahu spisu“, ale aj z iných zistení, ktoré si mal sám zaobstaráť. Takúto povinnosť bolo možné dôvodiť aj z Nálezu Ústavného súdu SR, spis. zn. III. ÚS 105/11, ktorým sa nadriadený súd dôsledne neriadil. Inými slovami povedané, nadriadenému súdu nič nebránilo, aby si od právneho zástupcu sťažovateľa vyžiadal stanovisko, či si vopred dohodol nahliadnutie do spisu, či požadoval aj nahliadnutie do evidenčných pomôcok, a toto jeho prípadné stanovisko vyhodnotil s obsahom spisu, a najmä s vyjadrením predsedníčky senátu 17 Co, o ktorom sťažovateľ do 13.09.2011 (t. j. zjavne po vydaní napadnutého rozhodnutia) nemal žiadnu vedomosť. Právny zástupca sťažovateľa uvádza, že si vopred dohodol nahliadnutie do súdneho spisu prostredníctvom svojej asistentky, a túto skutočnosť si mohol nadriadený súd overiť (napr. aj vyžiadanim si jej stanoviska). Túto skutočnosť preukazuje aj to, že právny zástupca sťažovateľa nemal v čase nahliadania do spisu žiadne pojednávanie v obvode Krajského súde v Prešove a cestoval približne 400 kilometrov cielene a výlučne nahliadať do súdneho spisu (ktorý sa nachádzal na Krajskom súde v Prešove), a preto nelogicky vyznieva skutkové tvrdenie nadriadeného súdu, že by toto nahliadnutie realizoval bez predchádzajúcej dohody a tak sa vystavoval riziku, že precestuje 800 km zbytočne. V uvedenej súvislosti nadriadený súd neuviedol ani to, prečo si tieto zistenia neoveril aj z iných skutočností, spoliehajúc sa pritom len na obsah spisu. Nadriadený súd si taktiež nezisťoval ani to, či je bežnou praxou Krajského súdu v Prešove, aby sa telefonická žiadosť o nahliadnutie do spisu zaznamenala v spise a tak aspoň čiastočne „verifikovať svoje poznatky“ o tom, že nahliadnutie do súdneho spisu

nebolo vopred dohodnuté. Je bežnou praxou na súdoch v SR ako i Ústavnom súde SR, že nahliadnutie do spisu sa realizuje na základe vopred dohodnutého termínu bez toho, aby bol o takejto dohode písomný záznam v spise.

Okrem toho nepresvedčivo vyznieva aj záznam predsedníčky senátu 17Co JUDr. J. B., že časť základného spisu bol „oddelený“ od ostatného spisového materiálu, a v čase čerpania jej dovolenky nebol prístupný pre právneho zástupcu sťažovateľa. Pre oddelenie (meritórneho) spisu totiž neexistuje žiadne logické odôvodnenie (žaden logický dôvod neuvádza ani nadriadený súd, ani JUDr. J. B.). Toto tvrdenie je preto nedôveryhodné aj z toho dôvodu, že v čase nahliadania (t.j. 08.09.2010) bol k dispozícii celý meritórny spis. K nahliadnutiu nebol k dispozícii zberný spis, ktorý sa nežurnalizuje s obsahom meritórneho spisu. Nakoniec ani z úradného záznamu predsedníčky senátu 17Co zo dňa 21.09.2010 nevyplýva, ktorá časť meritórneho spisu by mala byť oddelená a prečo, a zo záznamu Krajského súdu v Prešove (vyhotovenom čase nahliadania 08.09.2010) vyplýva len to, že súčasťou nebol zberný spis. S týmto rozporom medzi dvoma úradnými záznamami sa nadriadený súd vôbec nezaoberal, vzájomne ich nekonfrontoval a spoľahol sa len na vyjadrenie predsedníčky senátu 17Co, ktorá navyše v čase nahliadania do spisu (t.j. 08.09.2010) bola (podľa jej vlastného vyjadrenia) na dovolenke, t.j. nebola prítomná na súde, a preto je otázne, z akého informačného zdroja vychádzala, keď uviedla, že časť meritórneho spisu bola taktiež pre právneho zástupcu neprístupná dňa 08.09.2010.

Zjavne arbitrárne vyznievajú aj úvahy nadriadeného súdu, že z obsahu spisu nevyplýva, že by mal právny zástupca sťažovateľa žiadať o overenie si zákonnosti pridelenia spisu nazretím do evidenčných pomôcok. Najvyšší súd SR opomína, že len zo samotného nazretia do evidenčných pomôcok nie je možné spoľahlivo preveriť, či vec bola pridelená zákonnému sudcovi; toto je možné realizovať len porovnaním údajov uvedených v zbernom spisu s údajmi uvedenými v evidenčných pomôckach. V tomto smere poukazujem na § 51 ods. 9 ZS, na ktoré sa paradoxne odvoláva nadriadený súd, a z ktorého vyplýva, že preverenie je možné realizovať „nazretím do spisu a do evidenčných pomôcok“ (zlučovacia podmienka). Taktiež Najvyšší súd SR neuviedol ani to, ako je (objektívne) možné túto kontrolu vykonať len samotným nahliadnutím do súdneho spisu. Máme za to, že „dožadovanie sa nahliadania do evidenčných pomôcok“ by malo pre sťažovateľa význam len vtedy, ak by mal k dispozícii zberný spis.

O tom, že u sťažovateľa pretrvávajú pochybnosti o pridelení veci zákonnému sudcovi, svedčí aj to, že aj napriek jasnej výhrade sťažovateľa ani predsedníčka senátu 17 Co, ani senát samotný a nakoniec ani nadriadený súd sťažovateľovi doposiaľ nezaslali výpis z evidenčných pomôcok a údajov uvedených v zbernom spise, čím by rozptýlili pochybnosti sťažovateľa o tom, že vec bola pridelená zákonnému sudcovi (senátu). Inými slovami povedané, s týmito skutočnosťami sa mohol dôsledne vysporiadať nadriadený súd, od ktorého sa toto legitímne očakávalo.

Opätovne namietame, že vyjadrenie predsedníčky senátu nemožno považovať len za jeden jedine dostupný) dôkazný prostriedok, z ktorého sa má vyvodzovať dôkaz relevantný pre rozhodovanie o zaujatosti. Taktiež sa nemožno spoľahnúť na objektivitu vyjadrenia sudcu, a to navyše v prípade, ak sa jedná o sudcu, u ktorého nie je vylúčené, že je zaujatý. Najvyšší súd SR v tomto smere nezisťoval ani iné relevantné okolnosti, z ktorých by si mohol overiť objektivitu tohto vyjadrenia (t.j. napríklad to, ako dlho pôsobila JUDr. J. B. s JUDr. Š. Z. na Okresnom súde v Poprade, či pôsobili na tom istom úseku, koľko sudcov pôsobilo na tomto úseku a pod.). Taktiež si Najvyšší súd SR nezisťoval u JUDr. Š. Z., či aj tento hodnotil vzťah s JUDr. J. B. ako kolegiálny a pod. Inými slovami povedané, za ústavne akceptovateľné nemožno považovať také rozhodnutie nadriadeného súdu, ktoré vychádza len z vyhlásení namietanej sudkyne.

Ako ústavne neakceptovateľný je potrebné hodnotiť aj postup Najvyššieho súdu SR, ktorým meritórne nerozhodol o námietke zaujatosti smerujúcom proti ostatným sudcom Krajského súdu v Prešove, a to navyše v rozpore so záväzným usmernením Ústavného súdu SR, ktorým bol Najvyšší súd SR viazaný. Týmto Najvyšší súd SR porušil nielen právo na odôvodnenie rozhodnutia, ale aj právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Namietame aj tú skutočnosť, že Najvyšší súd SR pred vydaním napadnutého rozhodnutia nezaslal vyjadrenie zákonných sudkýň účastníkom konania a vyjadrenia ostatných písomností žalobcu sťažovateľovi tak, aby sa sťažovateľ mohol k nim vopred (pred rozhodnutím nadriadeného súdu) vyjadriť.»

2. Najvyšší súd sa k doručenej sťažnosti vyjadril listom z 30. novembra 2011, v ktorom uviedol:

«1/ K prípadným procesným pochybeniam. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje na právo na prístup k súdu a právo na odôvodnenie rozhodnutia a uvádza, že nadriadený súd pri skúmaní možných procesných pochybení namietaných sudcov vychádzal zo skutkových zistení, ktoré sú v zjavnom rozpore s obsahom spisu, a tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je poznačené zjavnou arbitrárnosťou a svojvôľou. Za nepravdivé označil skutkové zistenie nadriadeného súdu, že „zvyšné členky senátu vo veci doposiaľ nekonali“ s poukazom na úradný záznam, v zmysle ktorého predsedníčka senátu 17Co zaslala potvrdenie o pridelení veci zákonnému sudcovi obom sporovým stranám po predchádzajúcej konzultácii v senáte. Namietal, že nadriadený súd sa s týmto úkonom vôbec nevysporiadal a ani ho bližšie neodôvodnil. Ďalej sťažovateľ vytykal nadriadenému súdu, že z hľadiska možnej zaujatosti namietaných sudcov sa dôsledne nezaoberal tým, že odvolací súd jeho podania doručoval protistrane bezodkladne, kým písomnosti žalobcu mu neboli zasielané vôbec, čo podľa jeho názoru vzbudzuje pochybnosti o nezaujatosti minimálne predsedníčky senátu JUDr. J. B.

S vyššie uvedenými tvrdeniami a názormi sťažovateľa nemožno súhlasiť. Predovšetkým je treba uviesť, že doručenie potvrdenia o pridelení veci v súlade so zásadou rovnosti strán obom účastníkom konania nepredstavuje žiadne procesné pochybenie zo strany odvolacieho súdu. Nebolo preto potrebné, aby sa nadriadený súd pri posudzovaní možnej zaujatosti sudkýň zákonného senátu týmto úkonom v napadnutom rozhodnutí vôbec zaoberal. Vzhľadom na z toho vyplývajúcu irelevantnosť skutočnosti, že predsedníčka senátu vykonala spomínaný procesný úkon po konzultácii s ostatnými členkami senátu, je mylným i tvrdenie sťažovateľa, že rozhodnutie nadriadeného súdu je založené na nesprávnych skutkových zisteniach, a teda len z tohto dôvodu arbitrárne a svojvoľné. Neopodstatnenou je taktiež námietka sťažovateľa, že nadriadený súd sa pri posudzovaní zaujatosti namietaných sudcov nezaoberal možným uprednostňovaním žalobcu na úkor žalovaného v súvislosti s doručovaním jednotlivých podaní účastníkov protistrane odvolacím súdom. Najvyšší súd totiž podrobne preskúmal celý obsah spisového materiálu v predmetnej veci a následne v napadnutom rozhodnutí jasne skonštatoval (uzavrel), že so zreteľom na postup zákonného sudcu/sudcov Krajského súdu v Prešove v predmetnej

právnej veci nezistil žiadnu takú skutkovú okolnosť, ktorú by bolo treba považovať za dôvod vylúčenia sudcu/sudcov založený na zákonných možnostiach.

2/ K nenahliadnutiu do zberného spisu. Sťažovateľ vytýka najvyššiemu súdu, že pri posudzovaní zaujatosti namietaných sudcov v súvislosti s neumožnením nahliadnutia do zberného spisu odvolacieho súdu jeho právneho zástupcovi čerpal skutkové zistenia len z obsahu spisu bez toho, aby si vyžiadal stanovisko jeho právneho zástupcu, z ktorého by sa bol dozvedel, že mal nahliadnutie do spisu vopred dohodnuté. Za nepresvedčivý a nedôveryhodný označil úradný záznam predsedníčky senátu JUDr. J. B., z ktorého vyplýva, že aj časť základného spisu bola oddelená od ostatného spisového materiálu, keďže v čase nahliadania bol k dispozícii celý meritórny spis. o čom svedčí i úradný záznam Krajského súdu v Prešove vyhotovený v čase nahliadania. Podľa sťažovateľa sa mal nadriadený súd zaoberať zjavným rozporom medzi týmito úradnými záznamami. Taktiež nesúhlasil s úvahou nadriadeného súdu, že si mohol overiť zákonnosť pridelenia spisu nazretím do evidenčných pomôcok. Mal za to, že len porovnaním údajov uvedených v zbernom spise s údajmi uvedenými v evidenčných pomôckach je možné spoľahlivo preveriť, či vec bola pridelená zákonnému sudcovi. Namietal, že i napriek jeho pretrvávajúcim pochybnostiam o pridelení veci zákonnému sudcovi, mu ani odvolací ani nadriadený súd nezaslali výpis z evidenčných pomôcok a údajov uvedených v zbernom spise a jeho pochybnosti tak nerozptýlili.

K tvrdeniu sťažovateľa o nesprávnom zistení (či nezisťovaní) skutkového stavu a to, či jeho právny zástupca mal na odvolacom súde vopred dohodnutý termín na nahliadnutie do spisu, sa žiada uviesť, že sa nejedná o takú okolnosť, ktorá by bola spôsobilá ovplyvniť rozhodnutie o vylúčení, resp. nevylúčení namietaných sudcov, preto nebolo vôbec potrebné, aby nadriadený súd v tomto smere iniciatívne vyhľadával dôkazy (žiadal právneho zástupcu sťažovateľa o jeho stanovisko), ale vychádzal len z informácií dostupných v spise. V súvislosti s nahliadnutím do spisu je však podstatné to, že predsedníčka senátu JUDr. B. o termíne nahliadnutia do spisu nevedela (bola na dovolenke), preto ako uviedol najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, v súvislosti s neumožnením nahliadnutia do zberného spisu (ktorý mala u seba), so zreteľom na možnosť sťažovateľa preveriť si zákonnosť senátu v evidenčných pomôckach, nemohli objektívne vzniknúť žiadne pochybnosti o jej nezaujatosti. Rovnako nebol dôvod, aby sa najvyšší súd vo svojom rozhodnutí zaoberal

rozporom medzi úradným záznamom JUDr. J. B. a iným úradným záznamom Krajského súdu v Prešove, nakoľko aj podľa vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa mu bol na nahliadnutie predložený celý meritórny spis a nie je preto zrejmé, ako by spomínaný rozpor mohol vyvolať pochybnosti o nezaujatosti uvedenej predsedníčky senátu.

3/ Ku kolegiálnym vzťahom. Sťažovateľ namietal že nadriadený súd založil svoje rozhodnutie len na strohom vyjadrení JUDr. J. B., podľa ktorej mala mať s JUDr. Š. Z. len „kolegiálny vzťah“. Namietal, že vyjadrenie predsedníčky senátu nemožno považovať len za jeden (a jedine dostupný) dôkazný prostriedok, z ktorého sa má vyvodzovať dôkaz relevantný pre rozhodovanie o zaujatosti a že sa nemožno spoliehať na objektivitu vyjadrenia sudcu, a to navyše v prípade, ak sa jedná o sudcu, u ktorého nie je vylúčené, že je zaujatý. Uviedol, že najvyšší súd v tomto smere nezisťoval ani iné relevantné okolnosti, z ktorých by si mohol overiť objektivitu tohto vyjadrenia (t.j. napríklad to, ako dlho pôsobila JUDr. J. B. s JUDr. Š. Z. na Okresnom súde v Poprade, ČÍ pôsobili na tom istom úseku, koľko sudcov pôsobilo na tomto úseku a pod.). Taktiež že najvyšší súd nezisťoval u JUDr. Š. Z., či aj tento hodnotil vzťah s JUDr. J. B. ako kolegiálny a pod. Inými slovami povedané, podľa sťažovateľa ústavne je neakceptovateľné také rozhodnutie nadriadeného súdu, ktoré vychádza len z vyhlásení namietanej sudkyne.

K uvedenej námietke je potrebné uviesť, že v predmetnej veci sťažovateľ v námietke aj jej doplnení a ani v bode 3. tejto ústavnej sťažnosti neuviedol žiadnu takú okolnosť, ktorá by v zmysle ust. § 14 ods. 1 O. s. p. mohla objektívne vzbudiť pochybnosti o tom, že u konajúcej sudkyne ide o taký konkrétny vzťah k JUDr. Š. Z., ktorý by dôvodne mohol vzbudiť pochybnosti o jej nezaujatosti, resp. spochybnila pravdivosť jej charakteristiky vzťahu s týmto bývalým kolegom. Samotná skutočnosť, že JUDr. Š. Z. vykonával funkciu sudcu Okresného súdu Poprad a v dôsledku toho prichádzal do styku s JUDr. J. B. v čase jej pôsobenia na Okresnom súde Poprad, nemôže byť dostatočným dôvodom pre vylúčenie konajúcej sudkyne JUDr. J. B. z prejednávania a rozhodovania tejto veci podľa § 14 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd vo svojom ústavnou sťažnosťou napadnutom uznesení veľmi podrobne sa zaoberal otázkou kolegiálnych vzťahov medzi sudcami a poukázal aj na celý rad domácej i zahraničnej judikatúry. Napokon i z rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky celkom jednoznačne vyplýva, že len ak namietaný sudca má vzťah nad rámec kolegiality /napr. priateľstvo/, je vylúčený; ak je tu však len kolegiálna, vylúčený nie je;

zasadne sa vychádza zo stanoviska namietaného sudcu, ktoré sa posúdi, a vyšetrovacie procedúry, ktoré požaduje sťažovateľ od nadriadeného súdu, lebo vyhlásenie namietanej sudkyne jemu nepostačuje, sa neuplatňujú (porovnaj - pre stručnosť z množstva obdobných rozhodnutí - iba ako príklad uvádzané uznesenie sp. zn. II. ÚS 260/2010 z 19. mája 2010, uznesenie sp. zn. II. ÚS 500/2010 z 25. novembra 2010). Zjavne to súvisí aj s dosahom rozhodnutia o námietke zaujatosti a zachovaním procesných práv účastníka umožňujúcich mu docieľiť samostatnú nápravu pred všeobecným súdom (porovnaj najmä R 59/1997 a I. ÚS 130/06).

Výhrady sťažovateľa predstavujú jeho subjektívne hodnotenie, resp. polemiku s názormi vyjadrenými v napadnutom uznesení; konajúca predsedníčka senátu a ani členky senátu vybavujúce podľa rozvrhu práce na Krajskom súde v Prešove pridelení vec, neuviedli žiadnu relevantnú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti; takáto skutočnosť nevyplýva ani z obsahu spisu.

4/ K nerozhodnutiu o celej námietke. Najvyšší súd aj tu plne rešpektoval právny názor zaujatý v náleze a preto v uznesení sp. zn. INc 47/2011 z 25. augusta 2010 už o ostatných namietaných sudcoch rozhodol a to tak, že svojim výrokom konanie o námietke voči ostatným sudcom krajského súdu zastavil; zároveň aj podal podrobné odôvodnenie predmetného rozhodnutia (výroku). Sťažovateľ vo svojej sťažnosti účelovo zavádza, keď tvrdí, že Ústavný súd SR prikázal nadriadenému súdu o týchto sudcoch rozhodnúť určitým spôsobom a t o m e r i t ó r n e.

Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti napokon vytyka Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky aj porušenie práva na kontradiktórne súdne konanie tým, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia nezaslal vyjadrenie zákonných sudkýň účastníkom konania a vyjadrenia ostatných písomnosti žalobcu sťažovateľovi tak, aby sa sťažovateľ mohol k nim vopred (pred rozhodnutím nadriadeného súdu) vyjadriť. V uvedenom postupe vidí porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako i porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy.

Aj túto námietku treba považovať za neopodstatnenú. Pre zdôvodnenie, prečo je tomu tak, snád' stačí pripomenúť, čo už nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2011, č. k. III. ÚS 105/2011-74 veľmi jasne vysvetlil na strane 27, t.j. že takýto postup požadovaný sťažovateľom nie je zákonom predpokladaný a že sťažovateľ v tomto prípade

nedôvodné vzťahuje zásady charakteristické pre meritórne rozhodovanie súdu v sporovom konaní i na špecifické konanie o zaujatosti sudcov. Ústavný súd v danom kontexte súčasne upozornil aj na dostupnú judikatúru uplatňovanú v obdobných prípadoch, konkrétne na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 183/06.

Najvyšší súd v uznesení sp. zn. INc 47/2011 z 25. augusta 2010 tiež považoval za potrebné poukázať na osobitné pravidlá v konaní o zaujatosti sudcov a to o. i. odkazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 213/06 (v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky je pod poradovým /publikačným/ číslom 90/2006 uverejnené s právnou vetou: „Právo vyjadrovať sa k stanoviskám a dôkazom druhého účastníka konania /princíp kontradiktórnosti súdneho konania/ je spravidla súčasťou konania vo veci samej. Preto spravidla nemožno sa dovolávať tohto princípu v konaní o námietkach zaujatosti.“).

Osobitne a ako na zásadnú skutočnosť je potrebné upozorniť na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k námietke účastníka konania o zaujatosti sudcu. Pri aplikácii článku 6 ods.1 Dohovoru, upravujúceho oblasť nadnárodnej ochrany práva na spravodlivé súdne konanie, judikatúra uvádza, že súd, ktorý prejednáva námietku účastníka konania o zaujatosti sudcu, nerozhoduje o merite veci (sťažnosť č. 19231/91, rozhodnutie z 9.1.1995). Jeho rozhodnutie sa týka len zloženia súdu, ktoré nie je občianskoprávneho charakteru v zmysle čl. 6 ods.1 Dohovoru, lebo ide o právo procesné, (napr. rozhodnutie Maino proti Švajčiarsku, č. 19231/91, rozhodnutie Komisie z 21. mája 1997 Ocelot S.A. proti Švajčiarsku, č. 20873/92, nezverejnené; a v podobnom zmysle rozhodnutie Komisie z 2. marca 1994 Courtet proti Francúzsku, č. 18873/91, Zbierka rozhodnutí (DR) 76-B, strana 37). Pokiaľ by malo zloženie súdu vplyv na hlavné konanie a rozhodnutie v ňom prijaté, je potrebné pripomenúť, že podstata konania sa musí priamo dotýkať práv a záväzkov súkromného charakteru (Ringelsen proti Rakúsku, rozsudok zo 16. júla 1971, séria A č.13), o čo v konaní o námietke zaujatosti nejde (rozsudok z 11. decembra 2003 o prijateľnosti sťažnosti č. 58751/00 Jean-Marie SCHREIBER a Jean-Claude BOETSCH proti Francúzsku). Európsky súd pre ľudské práva v prípadoch, ak je predmetom sťažnosti len námietka zaujatosti, že vo veci nerozhodovali nezávislé súdy, o takýchto námietkach nerozhoduje, pretože posudzuje charakter konania ako celok a sťažovateľa odkáže na koniec celého konania. V súlade s uvedenou judikatúrou Európskeho

súdu pre ľudské práva postupoval napokon už neraz aj ústavný súd (napr. III. ÚS 219/2010, I. ÚS 27/98) a sťažnosti v tomto smere odmietať.»

3. Na verejnom ústnom pojednávaní 3. júla 2012 právny zástupca sťažovateľa k tvrdeniu najvyššieho súdu v napadnutom uznesení o tom, že sťažovateľ nevyužil zákonnú možnosť nazrieť do evidenčných pomôcok, a tak nerealizoval možnosť súdnej kontroly, uviedol, že písomným podaním z 10. októbra 2011 požiadal krajský súd, aby sťažovateľovi bolo umožnené nahliadnuť do evidenčných pomôcok, na čo krajský súd odpovedal, že sťažovateľ takéto právo nemá. Zároveň krátkou cestou doručil do spisu ústavného súdu predmetnú žiadosť a internú korešpondenciu medzi predsedníčkou senátu JUDr. J. B. a riaditeľkou správy krajského súdu tiež z 10. októbra 2011, z ktorej vyplýva, že požiadavke nahliadnuť do technických a evidenčných pomôcok nie je možné z dôvodov upravených v § 148 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov vyhovieť.

Ďalej právny zástupca sťažovateľa k tomu uviedol, že krajský súd rozhodol na základe nepreverených a nepravdivých skutkových zistení. Sťažovateľ do dnešného dňa nemal možnosť vykonať túto kontrolu. K celej veci dodal, že *„pokiaľ sa jedná o ostatné dôvody, tak v plnom rozsahu sa pridrižiam svojej ústavnej sťažnosti a mám za to, že napadnuté uznesenie nie je náležité odôvodnené a došlo ním k porušeniu základných práv a ľudských slobôd a žiadam, aby súd tejto ústavnej sťažnosti vyhovel“.*

Poverený zástupca najvyššieho súdu JUDr. M. D. poukázal na judikatúru najvyššieho súdu i ústavného súdu v podobných veciach a k veci samej uviedol, že najvyšší súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu nezistil žiadne procesné pochybenia, ale ani žiadne také excesívne chovanie alebo postup, ktorý by bol takej intenzity, v porovnaní s inými vecami, ktoré bežne rieši a ktoré by teda vyvolali dôvod na to prihliadať. Podľa neho sťažovateľ cielene zavádza a opakuje mnohokrát argumenty, ktorými sa už ústavný súd zaoberal a vysporiadal sa s nimi, napríklad pokiaľ ide o zásadu kontradiktórnosti, ktorá sa neuplatňuje v tomto type konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je týmto zákonom zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní

dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 199/08).

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. III. ÚS 24/05, III. ÚS 47/05) zdôvodnil, že čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje predovšetkým prístup k súdu a rovnaké právne postavenie účastníkov v konaní pred ním; len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na ochranu základných práv a slobôd v konaní pred súdom. Súd musí mať ústavou výslovne určenú kvalitu, najmä musí byť nezávislý a nestranný, tiež musí byť zriadený zákonom a mať plnú jurisdikciu rozhodovať vo veciach.

Právu účastníka súdneho konania na nestranný súd (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby voči účastníkom postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu

vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu. Súčasťou práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Základné právo na prerokovanie veci nestranným súdom zahŕňa v tomto smere iba povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (*mutatis mutandis* I. ÚS 73/97).

Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti o sudcovej nestrannosti. V prípade subjektívneho hľadiska sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu o opaku (*Piersack v. Belgicko* – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982 - ďalej len „ESLP“). Nie je však možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti.

Zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o nestrannosti sudcu prejednávajúceho vec (III. ÚS 16/00). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností a spočíva v posúdení, či nezávisle od osobného správania sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. Pri posudzovaní objektívnej nestrannosti platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (*Delcourt v. Belgicko*, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať súdy pri stranách v demokratickej spoločnosti (*Padovani v. Taliansko*, rozsudok ESLP z 26. februára 1993).

Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či dôvod obavy je objektívny. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha

a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo).

Relevantná obava z nedostatku nestrannosti sudcu sa musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (mutatis mutandis III. ÚS 24/05).

Sudcom je taktiež uložená povinnosť zachovávať maximálnu diskretnosť, ak majú súdiť vec, aby sa nenarušil ich obraz nestranných sudcov (Buscemi v. Taliansko, rozsudok ESĽP zo 16. septembra 1999).

Uvedené názory formulované v doterajšej judikatúre ústavného súdu a ESĽP boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu v danej veci.

Kľúčové dôvody, pre ktoré sťažovateľ napadol uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2010 z 25. augusta 2011, spočívajú v nesúhlase sťažovateľa s postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorého odôvodnenie považuje za arbitrárne. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté rozhodnutie nemá legitímny základ, sťažovateľ ďalej tvrdí, že v ňom je extrémny nesúlاد medzi právnymi závermi a skutkovým stavom. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ teda považuje za arbitrárne a porušujúce základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo vyjadriť sa ku všetkým

vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011

Napadnutým uznesením sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 najvyšší súd rozhodol, že sudkyne JUDr. J. B., JUDr. G. V. a JUDr. Z. S. nie sú vylúčené z prerokovania a rozhodovania veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 17 Co/99/2010, 17 Co/100/2010.

Najvyšší súd odôvodnenie napadnutého uznesenia sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 k jednotlivým námietkam sťažovateľa vo svetle nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 rešpektujúc tak výhrady ústavného súdu rozdelil tematicky do statí, v rámci ktorých uviedol:

a) Prípadné procesné pochybenia sudcov krajského súdu s prihliadnutím na celý spisový materiál vedený vo veci samej

„Nadriadený súd sa pri skúmaní opodstatnenosti tvrdení žalovaného o možnej zaujatosti namietaných sudcov opätovne dôsledne zaoberal i otázkou prípadných procesných pochybení, ktorých existencia by mohla založiť objektívne pochybnosti o ich nezaujatosti (porovnaj aj nasledujúci text pod Ad 2/ nenahliadnutie do zberného spisu) a znova preto preskúmal celý spisový materiál vedený vo veci samej.

Z obsahu spisu, ktorý v súčasnosti má vyše dvetisíc listov, vyplýva, že zákonný senát doposiaľ nevydal v prejednávanej veci žiadne rozhodnutie a činnosť jeho predsedníčky sa vzhľadom na vznesenú námietku zaujatosti, neskoršie pozastavenie vykonateľnosti rozhodnutia o nevyklúčení sudkyň tohto senátu a jeho následné zrušenie ústavným súdom, obmedzila len na nevyhnutné úkony (zvyšné členky senátu 17Co doposiaľ vo veci nekonali), ktoré neznesli odklad (vyjadrenie predsedníčky senátu JUDr. J. B. k sťažnosti žalobcu, ktoré je na č. 1. 2010-2011 spisu, obsahuje zoznam týchto postupných úkonov). Pred predložením veci /spisu/ s odvolaniami žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad z 26. marca 2010, č. k. 20 C 139/2008 - 1406 a proti uzneseniu toho istého súdu z 25. júna 2010, č. k. 20 C 139/2008 - 1577 a následným podaním námietky zaujatosti

žalovaným voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove senát 17 Co tohto súdu vo veci nepojednával a nerozhodoval. V predmetnej právnej veci rozhodovali v minulosti iné dva senáty Krajského súdu v Prešove. Rozsudkom z 11. novembra 2009 sp. zn. 2Co 191/2009 v znení opravného uznesenia z 24. novembra 2009 sp. zn. 2Co 191/2009 (na podklade odvolania žalovaného) bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Poprad z 2. septembra 2009, č. k. 20 C 139/2008 - 730 vo výroku o povinnosti žalovaného zložiť preddavok na trovy dôkazu a uznesením z 1. decembra 2009 sp. zn. 3Co 194/2009 (na podklade odvolania žalovaného) bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Poprad z 19. októbra 2009, č. k. 20 C 139/2008 - 828 o nevyhlúčení A., s.r.o. z úkonov spočívajúcich vo vypracovaní znaleckého posudku.

Po podrobnom preskúmaní obsahu celého spisového materiálu vedeného vo veci samej so zreteľom na postup zákonného sudcu/sudcov Krajského súdu v Prešove v predmetnej právnej veci nadriadený súd nezistil žiadnu takú skutkovú okolnosť, ktorú by bolo treba považovať za dôvod vylúčenia sudcu/sudcov založený na zákonných možnostiach.“

b) Nenahliadnutie do zberného spisu

«... právna úprava predpokladá, že súdny spis nebude vždy a za každých okolností dispozíciou oprávnenej osobe na nazretie, tobôž nie bezprostredne – okamžite na jej požiadanie; ráta aj s tým, že ak sa v spojitosti s dohodnutým termínom vyskytnú okolnosti, že spis nie je možno sprístupniť, dohodne sa náhradný termín, kedy oprávnená osoba bude môcť nazrieť do súdneho spisu.

Žalovaný vo svojej prvej námietke zdôrazňoval, že v dôsledku postupu odvolacieho súdu, ktorý mu odoprel sprístupniť zberný spis (s odôvodnením, že sa nachádza u sudkyne, ktorá do 15. septembra 2010 čerpá dovolenku), nemohol realizovať svoje zákonné právo na preverenie, či vec bola pridelená zákonnému sudcovi. Tieto okolnosti u žalovaného vyvolávali pochybnosti v súvislosti s dodržaním procesných pravidiel pri pridelovaní predmetných vecí, čo zároveň podľa jeho názoru z objektívneho hľadiska odôvodňovalo pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov krajského súdu.

Z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by právny zástupca žalovaného bol vopred požiadal o nahliadnutie do spisu - z úradného záznamu na č.l. 1775 možno vyvodit'

len to, že k nahliadnutiu do spisu došlo 8. septembra v čase od 14.10 do 14.45 hod. a viac informácií v tomto smere neposkytuje ani žalovaný vo svojich podaniach. Nemožno z obsahu spisu vyvodit' zistenie, že žalovaný mal na nahliadnutie do spisu vopred dohodnutý termín, o ktorom by vedela predsedníčka vec vybavujúceho senátu JUDr. J. B., ktorá mala zberný spis a dokonca aj časť základného spisu u seba, lebo sa pripravovala na zreferovanie veci členom senátu, ako to uviedla v úradnom zázname, ktorý napísala 21. septembra 2010. Nadriadený súd pripomína, že je dlhodobou notoriou značné preťaženie sudcov ako aj to, že zodpovední sudcovia bežne pracujú aj na úkor svojho osobného voľna, nevynímajúc dovolenku, t.j. napr. oboznamujú sa snovým prípadom, píšú rozhodnutia. V danej veci štúdium spisového materiálu predsedníčkou vec vybavujúceho senátu predstavuje dôležitý dôvod, pre ktorý účastník (jeho zástupca) nemohol nazrieť do zberného spisu.

Nadriadený súd nemôže tiež nezdôrazniť, že predmetným nesprístupnením zberného spisu nemohlo dôjsť k odňatiu práva žalovanému (jeho zástupcovi) na preverenie, či vec bola pridelená zákonnému sudcovi/senátu - uvedené skutočnosti si totiž mohol jednoducho zistiť aj z evidenčných pomôcok; túto možnosť však zjavne nevyužil (o nazretí do evidenčných pomôcok nie je v spise záznam) a ani netvrdil, že by mu takáto možnosť kontroly bola upretá. Neumožnenie nahliadnutia do zberného spisu nemohlo založiť žiadne pochybnosti o nezaujatosti referovať sa pripravujúcej sudkyne už len preto, že o tejto žiadosti nevedela (bola na dovolenke) a oddelenie zberného spisu z toho dôvodu, aby účastník konania (žalovaný) nemohol preveriť zákonnosť senátu, by bolo vzhľadom na existenciu spomínaných evidenčných pomôcok nezmyselným.

Žalovaný vo svojom ďalšom podaní označenom ako „oprava podania a nové námietky zaujatosti“ už vzhľadom na predchádzajúce doručenie potvrdení o pridelení predmetných vecí senátu 17Co zúžil svoju predošlú argumentáciu v tomto smere na konštatovanie, že ani „doručenie dokladov žalovanému však nemožno považovať za plnú realizáciu práva účastníka na kontrolu, či vec bola pridelená zákonnému sudcovi, ktoré je garantované v ustanovení § 51 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch“.

V situácii, keď právnomu zástupcovi žalovaného bolo zamestnankyňou odvolacieho súdu vysvetlené, prečo nemôže nahliadnuť do zberného spisu, a zástupca nevyužil možnosť nahliadnutia do evidenčných pomôcok, je toto tvrdenie žalovaného neopodstatnené a chýba

mu zmysel nielen preto, že po doručení spomínaných dokladov (originálu potvrdenia z podateľne o nápade a pridelení veci do senátu 17Co vo veci 99/2010 a fotokópie potvrdenia z podateľne o nápade a pridelení veci do senátu 17 Co vo veci 100/2010, s ktorými sa mienil 8. septembra 2010 nahliadnutím do zberného spisu oboznámiť) odvolacím súdom nenamietal, že by veci neboli pridelené zákonnému sudcovi (senátu), t.j. že by veci neboli pridelené do senátu 17Co elektronickou podateľňou podľa rozvrhu práce, ale aj preto, že ani následne tento účastník (jeho zástupca) nevyužil možnosť nahliadnutia do evidenčných pomôcok odvolacieho súdu.

V skutkovej okolnosti, že žalovaný v čase návštevy na Krajskom súde v Prešove (septembra 2010) nemal možnosť nahliadnutia do spisového materiálu odvolacieho súdu -zberného spisu, nadriadený súd preto nezistil dôvod pre vylúčenie sudcu/sudcov založený zákonných možnostiach, t.j. uvedenú okolnosť nepovažuje za takú, ktorá je schopnou vyvolať vonkajšiu oprávnenú pochybnosť o nestrannosti sudkyň Krajského súdu v Prešove JUDr. J. B., JUDr. G. V. a JUDr. Z. S.»

c) Kolegiálne vzťahy

„Skutková podstata plynúca z okolností uvádzaných v námietke žalovaného spočíva na pôsobení predsedníčky senátu JUDr. J. B. na rovnakom súde (Okresnom súde Poprad) ako JUDr. Š. Z., ktorý má byť otcom Ing. Š. Z., ktorý pôsobil ako konateľ spoločnosti pôvodného žalobcu.

Špecializovaný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje najprv za potrebné pripomenúť svoje konštantné závery, ktoré nezaujímajú len aktuálne, ale zaujal ich opakovane už v minulosti v situáciách, keď sa namietal profesionálny, resp. kolegiálny vzťah medzi sudcom a účastníkom konania - iným sudcom, teda okolnosť profesionálneho, resp. kolegiálneho vzťahu k účastníkovi ako sudcovi vykonávajúcemu svoju funkciu na tom istom súde (porovnaj najmä uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010 sp. zn. 1 Nc 8/2010, ale aj napr. uznesenia z 25. marca 2011 sp. zn. 1 Nc 18/2011, z 15. apríla 2011 sp. zn. 1 Nc 26/2011, zo 14. júla 2011 sp. zn. 1 Nc 39/2011). Najvyšší súd zdôraznil, že u takéhoto vzťahu chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti, pretože vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak by z takéhoto základu bol vyvodzovaný opačný záver, ako to namietajú žalovaní, teda

pochybnosti o tom, či takýto sudcovia budú schopní nezaujato a spravodlivo rozhodovať, znamenalo by takéto posudzovanie vlastne, že výlučne pracovný a kolegiálny vzťah medzi sudcami vo všeobecnosti prezumuje porušovanie sudcovských povinností a zásad sudcovskej etiky. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, pôjde o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti a teda išlo by o dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Vzťahy medzi sudcami, ktoré však bežný pracovný a kolegiálny rámec neprekráčajú [t. j. ak tieto vzťahy spočívajú iba na tom, že sa sudcovia navzájom poznajú, pretože na výkon funkcie sú zaradení na rovnaký (prípadne vyšší alebo nižší) súd, v tom istom oddelení alebo senáte], nemajú teda samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci.

Iba tá skutočnosť, že určitá vec sa týka sudcu, ku ktorému má ďalší sudca či sudcovia len profesionálny, resp. kolegiálny vzťah, nemôže - ako už vyplynulo z argumentácie predošlého textu - založiť pomer predpokladaný ustanovením § 14ods. 1 O.s.p.

V tejto spojitosti je žiaduce aspoň stručne spomenúť rovnaký prístup (závery) rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Napríklad v náleze z 24. februára 2011, sp. zn. IV.ÚS 345/09 vyslovil ústavný súd názor, že samotné kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci z toho dôvodu.

V inom náleze (z 26. augusta 2010, č. k. IV. ÚS 124/2010-41) ústavný súd uviedol, že kolegiálne vzťahy, ak nie sú ďalšie okolnosti signalizujúce možnú nestrannosť sudcu, v zásade nie sú dôvodom na spochybnenie jeho nestrannosti, a to takej intenzity, aby boli dôvodom na jeho vylúčenie z prerokúvania veci z tohto dôvodu.

V uznesení z 20. októbra 2010, č. k. I. ÚS 352/2010-6 ústavný súd pripomenul, že pracovný, resp. kolegiálny vzťah sudcu nemôže dostatočne objektívne spochybníť jeho nepredpojatosť v takej miere, aby musel byť vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie.

Zhodný prístup k uvedenej problematike vzťahu kolegiality vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva aj Nejvyšší soud České republiky (porovnaj napr. uznesenie sp. zn.

11 Nd 456/2010 zo 14. januára 2011 a tam označenú ďalšiu judikatúru) a Ústavní soud České republiky (porovnaj napr. IV.ÚS 469/10, I.ÚS 274/09, III. ÚS 229/02).

Nastolená je otázka, či medzi predsedníčkou senátu JUDr. J. B. a Ing. Š. Z., ktorý pôsobil ako konateľ spoločnosti pôvodného žalobcu a má byť synom JUDr. Š. Z., ktorý ako sudca pôsobil s JUDr. J. B. na rovnakom súde (Okresnom súde Poprad), existuje taký vzťah, ktorý by objektívne mohol spochybňovať jej nezaujatosť (nestrannosť). Z vyjadrenia JUDr. J. B. vyplýva, že ani nevie, že by JUDr. Š. Z. mal takéhoto syna, a že počas jej pôsobenia na Okresnom súde v Poprade s kolegom sudcom JUDr. Š. Z. mala vyslovene kolegiálny vzťah bez toho, aby akokoľvek komunikovali o súkromí.

Podľa už podanej argumentácie, ktorá nie je prezentovaná iba v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako to vyplýva aj z odkazov na príslušné rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, platí, že pokiaľ by bol aj priamo účastníkom súdneho konania /sporu/ bývalý kolega JUDr. J. B. - JUDr. Š. Z., táto skutočnosť by uvedenú sudkyňu nevyučovala z prejednávania a rozhodovania takejto veci. So zreteľom na jej pomer k JUDr. Š. Z., ktorý neprerástol rámeč kolegiálneho vzťahu, teda keďže tu nešlo o vzťah nad bežný pracovný a kolegiálny rámeč, o bližší než len kolegiálny vzťah, na ktorý sa odkazuje v citovanej časti odôvodnenia nálezu, absentuje dôvod vylučujúci JUDr. J. B. z prejednávania a rozhodovania veci. Pokiaľ to platí pre priamy /bezprostredný/ vzťah, nemôže sa uplatniť odlišné, resp. prísnejšie kritérium na iba odvodený či sprostredkovaný vzťah, t. j. tam, kde napr. ide o účastníka, ktorý je príbuzným sudcu, ku ktorému rozhodovať majúci sudca či sudcovia majú len kolegiálny /pracovný/ vzťah. Iné riešenie by odporovalo pravidlám elementárnej logiky (argumentom a maiore ad minus).

Odpoveď nadriadeného súdu na otázku nastolenú žalovaným v ním vznesenej námietke zaujatosti, či je dôvodom na vylúčenie sudkyne JUDr. J. B. jej pôsobenie na rovnakom súde (Okresnom súde Poprad) ako JUDr. Š. Z., ktorý má byť otcom Ing. Š. Z., ktorý pôsobil ako konateľ spoločnosti pôvodného žalobcu, je, že takáto skutočnosť nie je dôvodom na vylúčenie sudkyne JUDr. J. B., pretože s bývalým kolegom JUDr. Š. Z. mala len kolegiálny vzťah.“

d) Nerozhodnutie o celej námietke

„Zustanovenia § 14 a nasl. O.s.p. v spojení s § 3 ods. 3 ZS treba vyvodit', že ak sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v príslušnom senáte nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, chýba podmienka konania vo vzťahu k námietke zaujatosti vznesenej voči sudcom, ktorým vec pridelená nebola (ostatným sudcom daného súdu), ide o neodstrániteľný procesný nedostatok podmienky tohto konania.

Za tejto procesnej situácie Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§16 ods. 1 O.s.p.) nemá vo vzťahu k takejto námietke o čom konať, pretože ne základe len samotnej námietky zaujatosti nemožno rozhodnúť o vylúčení namietaných ďalších sudcov, keďže nie sú zákonnými sudcami.

Nakoľko ide o neodstrániteľný procesný nedostatok podmienky tohto konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 104 ods. 1 prvej vety O.s.p. konanie o návrhu žalovaného na vylúčenie ďalších sudcov Krajského súdu v Prešove zastavil.“

Ústavný súd skúmajúc obsah pomerne rozsiahleho odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že závery najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Najvyšší súd svoje závery odôvodnil dostatočnými argumentmi, ktoré dali jasné odpovede na relevantné právne otázky týkajúce sa nestrannosti namietaných sudkýň krajského súdu.

Ústavný súd po preskúmaní predloženého súdneho spisu krajského súdu v okolnostiach prípadu považuje námietku sťažovateľa týkajúcu sa procesných pochybení vo veci konajúceho senátu, resp. jeho predsedníčky (úkony predsedníčky sa dosiaľ obmedzili len na nevyhnutné úkony ako doručovanie písomností a zapožičiavanie súdneho spisu) za neopodstatnenú, pretože namietané tvrdenie sťažovateľa o nerovnakom prístupe vo veci konajúceho senátu krajského súdu pri doručovaní písomností (vyjadrení) procesným stranám, na ktoré sťažovateľ v sťažnosti konkrétne poukazoval, neobstojí. Je pravdou, že podanie právnej zástupkyne žalobcu z 25. júla 2011 skutočne nie je zažurnalizované a v súdnom spise nie je zmienka o zaslaní tohto vyjadrenia protistrane, avšak z uvedeného ani podľa názoru ústavného súdu nemožno bez ďalšieho vyvodit' úmysel či záver o objektívnej pochybnosti o nestrannosti vo veci konajúcej sudkyne, respektíve senátu ako celku. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval aj na ďalšie písomnosti, ktoré mu neboli zasielané, tak ústavný súd konštatuje, že podanie právnej zástupkyne žalobcu z 15. augusta 2011 bolo

najvyššiemu súdu adresované a doručené v čase, keď sa súdny spis nachádzal na najvyššom súde, preto muselo byť žurnalizované až následne (v čase doručenia súdneho spisu ústavnému súdu bolo riadne zažurnalizované pod č. 1. 2016 a nasl., pozn.). Čo sa týka ďalších namietaných podaní právnej zástupkyne žalobcu konkrétne podania z 23. septembra 2010 (č. 1. 1794 - 1796) a podania z 28. júna 2011 (č. 1. 2007 - 2009), tak prvé z nich bolo adresované ministrovi vnútra Slovenskej republiky (ako aj iným inštitúciám, pozn.) označené ako sťažnosť, ktorým sa právna zástupkyňa žalobcu sťažovala na zásah do nezávislosti vo veci konajúcich súdov štátnym orgánom, konkrétne Úradom boja proti korupcii, a druhým podaním právnej zástupkyne žalobcu bola žiadosť adresovaná súdu o prijatie opatrení proti priesťahom v konaní. Ako z povahy oboch podaní právnej zástupkyne žalobcu vyplýva, ani jedno nemá relevantnú právnu a vecnú spojitosť s prerokovanou vecou, a preto ani nebol dôvod na to, aby krajský súd tieto podania zasielal sťažovateľovi na vyjadrenie. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o nedostatku relevantnej súvislosti medzi námietkami sťažovateľa o uprednostňovaní druhej procesnej strany na úkor procesných práv sťažovateľa a skutkovou realitou.

Ústavný súd v súvislosti s tvrdením sťažovateľa o neumožnení nahliadnúť do zberného spisu krajského súdu pri nahliadnutí do súdneho spisu 8. septembra 2010 konštatuje, že najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo je pochybnosť sťažovateľa neopodstatnená. Ani z obsahu súdneho spisu krajského súdu ústavný súd nezistil tvrdený rozpor medzi úradnými záznamami krajského súdu (záznam z 8. septembra 2010 o nahliadnutí do spisu a záznam predsedníčky senátu z 21. septembra 2010). Skutočnosť, že v úradnom zázname nie je zmienka o neúplnosti predloženého spisu pri nahliadaní (sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že mu bol predložený celý meritórny spis), ešte nepreukazuje nepravdivosť úradného záznamu predsedníčky senátu, ktorý uvádza, že časť základného prvostupňového súdneho spisu bola neprístupná pre sťažovateľa pri nahliadnutí. Z úradného záznamu predsedníčky súdu je zrejmý aj dôvod, prečo zberný spis, ako aj časť základného prvostupňového súdneho spisu boli oddelené a neprístupné pre sťažovateľa pri nahliadaní do spisu, a navyše, táto okolnosť nie je spôsobilá objektívne vyvolať pochybnosť o nestrannosti sudkyne, respektíve senátu konajúceho vo veci, a to najmä vzhľadom na dôvody a okolnosti, pre ktoré nebolo možné nahliadnúť do zberného spisu. Pokiaľ sťažovateľ mal pochybnosti o zákonnosti pridelenia

spisu senátu krajského súdu 17 Co v čase nahliadnutia do spisu na krajskom súde (8. septembra 2010), táto pochybnosť sťažovateľa mohla byť rozptýlená aj následne porovnaním údajov z evidenčných pomôcok a potvrdením z podateľne o nápade a pridelení veci do senátu 17 Co (ktoré bolo sťažovateľovi doručené 27. septembra 2010), túto možnosť porovnania údajov však sťažovateľ, ako to zo predloženého súdneho spisu vyplýva, dodnes nevyužil. Ústavný súd v tejto súvislosti ďalej poukazuje aj na úradný záznam z previerky pridelenia veci, ktorý je súčasťou súdneho spisu (č. l. 2087 a nasl.) a ktorý konštatuje, že neexistuje predpoklad manipulácie s pridelením kontrolovanej veci zákonnému sudcovi. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že pochybnosti sťažovateľa o nezákonnom pridelení veci senátu 17 Co krajského súdu sú neopodstatnené a ani postup predsedníčky senátu objektívne nevzbudzuje pochybnosti o jej nestrannosti.

V tejto súvislosti ešte ústavný súd konštatuje, že dôkazmi produkovanými právnym zástupcom na ústnom pojednávaní o zamietnutí jeho žiadosti o nahliadnutie do evidenčných pomôcok krajského súdu sa ani hlbšie nebolo potrebné zaoberať, pretože v tomto prípade ide o administratívny postup krajského súdu, ktorý zjavne nesúvisí s činnosťou namietaných sudcov a dôvodmi sťažovateľových námietok.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa ústavnej neakceptovateľnosti rozhodnutia, ktoré vychádza len z vyhlásenia namietanej sudkyne o pomere k JUDr. Š. Z., v ktorom sudkyňa uviedla, že *„mala vyslovene kolegiálny vzťah bez toho, aby akokoľvek komunikovala o súkromí“* (č. l. 1865), ústavný súd konštatuje, že v nedostatku ďalších relevantných informácií objektívne vyvolávajúcej pochybnosť o pravdivosti tvrdenia o vzťahu, ktorý nepresahuje rámec kolegiálneho vzťahu uvedeného vo vyjadrení sudkyne, nemožno mať ani z objektívneho hľadiska v súlade s teóriou zdania pochybnosť o nestrannosti sudkyne. Z uvedeného dôvodu ústavný súd hodnotí aj túto námietku sťažovateľa o arbitrárnosti napadnutého uznesenia za neopodstatnenú.

Sťažovateľ napokon v sťažnosti vyslovil tvrdenie, že najvyšší súd tým, že nerozhodol o námietke zaujatosti proti ostatným sudcom krajského súdu meritórne, postupoval a rozhodol v rozpore so záväzným usmernením ústavného súdu, ktorým bol najvyšší súd viazaný. V uvedenom sťažovateľ badal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, a tým aj

porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu ako súčasť práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd k uvedenému tvrdeniu sťažovateľa uvádza, že vo svojom skoršom náleze sp. zn. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011 predovšetkým konštatoval, že najvyšší súd nerozhodol o celom návrhu sťažovateľa v súvislosti s návrhom na vylúčenie sudcov krajského súdu vo vzťahu k ostatným sudcom krajského súdu podľa § 152 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP. Z uvedeného však podľa názoru ústavného súdu, ako aj vzhľadom na dôvody procesného rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno vyvodit', že ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu rozhodnúť o sudcoch krajského súdu určitým spôsobom a už vôbec neprikázal rozhodnúť meritórne. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval aj túto námietku sťažovateľa za nedôvodnú.

Na základe uvedeného považuje ústavný súd napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 za súladné s limitmi základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto vo výroku tohto rozhodnutia nevyslovil jeho porušenie.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011

Sťažovateľ najvyššiemu súdu vytýkal aj postup v konaní pri rozhodovaní o námietke zaujatosti, v rámci ktorého pred vydaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezaslal vyjadrenia zákonných sudkýň a vyjadrenia písomností právnej zástupkyne žalobcu sťažovateľovi tak, aby sa sťažovateľ mohol k nim vopred vyjadriť. V uvedenom postupe sťažovateľ badal porušenie svojho práva na kontradiktórne súdne konanie a porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoje skoršie rozhodnutie v tej istej veci (nález sp. zn. III. ÚS 105/2011 zo 14. júna 2011), kde ústavný súd v súvislosti s totožnou námietkou sťažovateľa uviedol, že takýto postup

požadovaný sťažovateľom nie je zákonom predpokladaný a že sťažovateľ v tomto prípade nedôvodne vzťahuje zásady charakteristické pre meritórne rozhodovanie súdu v sporovom konaní i na špecifické konanie o zaujatosti sudcov. Vzhľadom na to, že ústavný súd zotrval na tomto svojom názore, považuje túto námietku sťažovateľa za nedôvodnú.

Ústavný súd ďalej pripomína, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Keďže ústavný súd nevyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a zároveň považoval námietku sťažovateľa o porušení základného práva na kontradiktórne súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré je obsahovo totožné s právom upraveným v čl. 6 ods. 1 dohovoru, za neopodstatnenú, konštatuje ústavnú súladnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 47/2011 z 25. augusta 2011 so základným právom sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie, v danom prípade odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, zaniká právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012